

Smolten AS
Oivind.skjevling@smolten.no

Saksbehandler: Torgeir Fahle
e-post: fmnotfa@fylkesmannen.no
Tlf.: 75 53 16 73
Vår ref.: 2005/11969
Deres ref.:
Vår dato: 24.05.2016
Deres dato:
Arkivkode: 542.1

Rapport fra tilsyn ved Smolten AS sin lokalitet Mastemovika i Sørfold kommune

Fylkesmannen i Nordland viser til tilsyn ved Smolten AS sin settefisklokalitet Mastemovika i Sørfold kommune, gjennomført 22.3.2016. Vi viser også til vårt varsel om tilsyn datert 11.3.2016, som inneholdt varsel om fastsetting av kontrollgebyr.

Vedtak

*Med medhold i lov av 13. mars 1981 om vern mot forurensninger og om avfall (forurensningsloven) § 49 bes Smolten AS om å redegjøre skriftlig til Fylkesmannen for de tiltak som er gjennomført for å rette opp registrerte avvik innen **24.6.2016**. Hvis ikke avvikene da er rettet opp, må redegjørelsen inneholde en tidfestet, forpliktende plan for hvordan disse skal rettes opp. Dersom Fylkesmannen ikke har mottatt tilbakemelding innen fristen kan det bli aktuelt å ilegge tvangsmulkt. Et vedtak om tvangsmulkt vil fattes med hjemmel i forurensningsloven § 73.*

Lokalitet Mastemovika er per d.d. plassert i risikoklasse 3. Med medhold i forskrift om begrenning av forurensning (forurensningsforskriften) § 39-6 vil det kreves inn gebyr for kontrollen på kr 12 500,-.

Under tilsynet ble det påvist 5 avvik.

Avvik:

- Avvik 1: Bedriften overholder ikke rensekrav fastsatt i utslippstillatelsen.
- Avvik 2: Bedriften har noen mangler ved skriftlige og praktiske sider av sin miljørisikovurdering, herunder også beredskapsplan
- Avvik 3: Virksomheten har ikke tilstrekkelig oversikt over resipienten sett i sammenheng med at krav om rensing av utslipp ikke overholdes. Det mangler rutiner for å vurdere om det er behov for resipientundersøkelser.
- Avvik 4: Det mangler dokumentert vurdering fra ledelsen når det gjelder forurensning fra anlegget og hvorvidt påvirkning på resipient er akseptabel.
- Avvik 5: Når det gjelder drift og forebyggende vedlikehold mangler det dokumenterte rutiner for overvåkning av bunnforhold ved utslippspunkt samt rutine for bruk av enkelte kjemikalier. Det er heller ikke etablert kriterier for hva som er tilfredsstillende tilstand på utslippsrelatert utstyr
Utilfredsstillende lagring av farlig avfall(spillolje).

BAKGRUNN

Tilsyn en del av Fylkesmannens rutinemessige oppfølging av konsesjonsbelagte virksomheter der vi er forurensningsmyndighet. Innen tilsyn med akvakultur har Fylkesmannen i Nordland siden 2014 hatt et fokus på settefisklokaliteter, og denne våren (2016) fører vi tilsyn med en håndfull slike lokaliteter i Nord-Salten. Hensikten med kontrollen var å fastslå om virksomheten overholder kravene som er angitt i gjeldende lovverk og i utslippstillatelsen. Kontrollen er ikke en total gjennomgang av organisasjonen, men en stikkprøvekontroll på utvalgte tema.

Avvik betegnes som overtredelse av krav fastsatt i eller i medhold av helse-, miljø- og sikkerhetslovgivningen. **Alvorlige avvik** er brudd på bestemmelser gitt i regelverket som har stor betydning for miljø eller helse.

Anmerkning er andre forhold som tilsynsetaten mener det er nødvendig å påpeke for å ivareta helse, miljø og sikkerhet.

Dokumentgrunlaget for kontrollen var:

- Utslippstillatelse for lokalitet Mastemovika datert 4.5.2009
- Lov om vern mot forurensninger og om avfall, av 13.3.1981 med tilhørende forskrifter
- Lov om kontroll med produkter og forbrukertjenester, av 11.6.1976 med tilhørende forskrifter
- Forskrift om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter, av 6.12.1996

GJENNOMFØRING

Tilsynet ble gjennomført på settefisklokalitet Mastemovika i Sørfold kommune 22.3.2016. Fra Smolten AS deltok Øivind Skjevling og Jakob Voldby (driftsleder ved lokalitet). Fra Fylkesmannen deltok Maria L. Seivåg og Torgeir Fahle (tilsynsleder).

Det ble først gjennomført en samtale der virksomheten ble bedt om å svare på en del spørsmål knyttet til oppfølgingen av aktuelt regelverk. Det ble også foretatt en befarings på anlegget. Til slutt ble det gitt en kort muntlig redegjørelse over registrerte funn, og informasjon om videre oppfølging av saken.

Følgende temaer ble berørt på tilsynet:

- Miljømål
- Miljørisikovurderinger og beredskap, inkl. håndtering av kjemikalier og farlig avfall
- Resipientundersøkelser
- Ledelsens ansvar i forhold til ytre miljø
- Drift og forebyggende vedlikehold av anlegget

Internkontroll ble berørt i sammenhengen med disse temaene uten at det ble gått nærmere inn på internkontrollsystemet som helhet.

REGISTRERTE AVVIK OG ANMERKNINGER

Avvik 1   Bedriften overholder ikke rensekrav fastsatt i utslippstillatelsen.

Avvik fra utslippstillatelse datert 4.5.2009, fastsatt etter forurensningsloven § 11 og i medhold av samme lov § 18.

Kommentarer:

Gjeldende utslippstillatelse fastslår at utslippet skal renses etter spesifikasjoner i vilkårssett, og at dette kravet «skal være oppfylt ved full drift av anlegget». Dette innebærer at rensing skulle vært implementert senest i 2015 når man var oppe i tilnærmet full drift ved anlegget.

Vet tilsynet ble det for Fylkesmannen lagt frem et brev av 2.1.2013. som var en søknad om dispensasjon fra rensekravene ved lokaliteten Mastemovika. Denne søknaden ble sendt samme dag den er datert, men ble ikke mottatt av Fylkesmannen. E-post er dessverre ikke en sikker kommunikasjon, med tanke på å sikre at søknader kommer frem.

Fylkesmannen ser at Smolten AS har oppfattet det slik at de har søkt om dispensasjon fra rensekravet, og det er riktig at det har vært en prosess mellom Fylkesmannen og settefisknæringen i forhold til å finne gode renseløsninger. Men Fylkesmannen vurderer at den potensielle betydningen av rensing for miljøet er stor, gitt produksjonsrammen som er innvilget, og den sårbare resipienten i Mørsvikbotn. En produksjonsramme på 10 millioner settefisk årlig med et årlig forbruk av 1000 tonn fôr gjør Smolten AS sitt anlegg i Mørsvikbotn til et av de største anleggene i Nordland.

Vi registrerer at fôrforbruket fra oppstart av anlegget i 2012 til 2015 ikke har utnyttet rammen i gjeldende utslippstillatelse. Tall for produksjonsåret 2013, 2014 og 2015 viser at fôrforbruket var på henholdsvis 432, 489 og 528 tonn, mens gjeldende utslippstillatelse har en ramme på 1 000 tonn tørrfôr årlig. Imidlertid finnes det ingen skriftlig dokumentasjon på at virksomheten har vurdert hvorvidt den manglende rensingen av avløp har potensial til å overbelaste resipienten.

Avvik 2: Bedriften har noen mangler ved skriftlige og praktiske sider av sin miljørisikovurdering, herunder også beredskapsplan.

Avvik fra internkontrollforskriften § 5, andre ledd, pkt. 6 og 8.

Kommentarer:

Virksomhetens skriftlige risikovurdering for lokalitet Mastemovika er etter det vi kan se i hovedsak dekkende for relevante elementer i forhold til ytre miljø. Hvert punkt i vurderingen (f. eks oljeforurensning som følge av feil avfallshåndtering) refererer til en prosedyre. Dette kan i noen tilfeller være tilstrekkelig, men kan også maskere behovet for konkrete tiltak som senker sannsynligheten for at hendelser inntreffer. Virksomheten må vurdere om sannsynligheten for hendelser med konsekvens for ytre miljø kan senkes ved å gjennomføre enkelttiltak.

Enkelte potensielle risikoer ved anlegget er ikke vurdert. Fylkesmannen har merket seg følgende:

- Virksomheten har en lagret farlig avfall(spillolje) utendørs uten oppsamlingsmuligheter (se bilde i vedlegg). Fylkesmannen krever at alt farlig avfall skal være merket og oppbevart tørt, sikret og med mulighet til oppsamling
- Virksomheten anvender en del vaskemidler og kjemikalier, som står lagret i et rom med avløp i gulvet (se bilder i vedlegg). Vi kan ikke se at dette er risikovurdert med tanke på utslipp. En slik risikovurdering bør baseres på konkrete parametere for giftighet (f. eks. LC50 og PNEC), en (semi)kvantitativ vurdering av utvanning som vil skje før utslipp til resipient samt en vurdering av vannutskiftning i resipient.

Sammenholdt med at utslippstillatelsens rensekrav per i dag ikke overholdes er det heller ingen risikovurdering av størrelsen på urensset utslipp opp mot å sikre tilfredsstillende tilstand i resipienten.

Virksomheten mangler beredskapsplaner som dekker hendelser med fare for ytre miljø. Dette gjelder akutte utslipp av diesel og andre kjemikalier, og en slik plan skal inneholde informasjon om hvem som skal kontaktes (Kystverket), samt konkrete tiltak som skal utføres av ansatte ved anlegget som første instans ved eventuelle utslippshendelser.

Avvik 3: Virksomheten har ikke tilstrekkelig oversikt over resipienten sett i sammenheng med at krav om rensing av utslipp ikke overholdes. Det mangler rutiner for å vurdere om det er behov for resipientundersøkelser.

Avvik fra internkontrollforskriften § 5, pkt. 6 og 7.

Kommentarer:

Utover kravet om miljøundersøkelser fastsatt i utslippstillatelsen har virksomheten et selvstendig krav om å vurdere om det er behov for resipientundersøkelser (f. eks ved ekstraordinære hendelser). Dette skal inkludere kriterier for hvilke endringer ved anlegget/ytre faktorer som kan gi en endret belastning i resipienten og dermed endre behovet for resipientundersøkelser. I dette tilfellet er ikke utslippstillatelsens krav om rensing av avløp oppfylt, og det er derfor i større grad kritikkverdig at virksomheten ikke har vurdert å gjennomføre miljøundersøkelser utover minimumskravet for å avdekke om belastningen er høyere enn hva resipienten tåler.

Avvik 4: Det mangler dokumentert vurdering fra ledelsen når det gjelder forurensning fra anlegget og hvorvidt påvirkning på resipient er akseptabel.

Avvik fra internkontrollforskriften §§ 4 og 5, pkt. 8.

Kommentarer:

Gjennom informasjon som kom frem under samtale på tilsynet finner Fylkesmannen det sannsynlig at en slik vurdering i alle fall delvis er gjennomført av ledelsen. Imidlertid er vi ikke blitt forelagt skriftlig dokumentasjon på dette.

Avvik 5: Når det gjelder drift og forebyggende vedlikehold mangler det dokumenterte rutiner for overvåkning av bunnforhold ved utslippspunkt samt rutine for bruk av enkelte kjemikalier. Det er heller ikke etablert kriterier for hva som er tilfredsstillende tilstand på utslippsrelatert utstyr. Lagring av farlig avfall har mangler.

Avvik fra internkontrollforskriften § 5, pkt. 6 og 7, avfallsforskriften kap. 11.

Kommentarer:

Jf. avvik 3 må bedriften implementere dokumenterte rutiner for overvåkning av bunnforhold ved utslippspunkt. Vi kan heller ikke se at vi er tilsendt eller forevist skriftlige rutiner som dekker bruk av kjemikalier der formålet inkluderer å unngå skade på ytre miljø.

Virksomheten må etablere konkrete tilstandskriterier på utstyr som kan forårsake utlipp, slik at utstyret byttes ut før det svikter. Slike kriterier for dieseltank kan f. eks være satt etter samråd med produsent, som gjerne også har anbefalinger på et intervall mellom tilstandskontroller og/eller råd om tankens forventede levetid. For glassfibertanker kan dette være en vurdering av når de er for sprø til å forbli i bruk.

Spillolje lagres per i dag utendørs, umerket, og uten muligheter for oppsamling (se bilde i vedlegg). Farlig avfall skal merkes, oppbevares avlåst, tørt og med mulighet for oppsamling.

GEBYR

Fylkesmannen er pålagt å kreve inn gebyr ved tilsyn i henhold til forskrift om begrensning av forurensning (forurensningsforskriften) kapittel 39 gebyr til statskassen for arbeid med tillatelser og kontroll etter forurensningsloven. Gebyr for virksomheter med tillatelse fastsettes ut fra risikoklasse. Siden lokaliteten Mastemovika er plassert i risikoklasse 3, skal

---

virksomheten betale et kontrollgebyr på kr. 12 500,- jf. forurensningsforskriften § 39-6 om gebyr for kontroll av inntil en dags varighet i virksomheter med tillatelse. Kun unntaksvis kan gebyret reduseres eller ettergis helt (jf. § 39-10). Faktura med innbetalingsblankett ettersendes fra Miljødirektoratet. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

SAKSOPPLYSNINGER OG KLAGEADGANG

Vi ber i første omgang om en redegjørelse for hvordan Smolten AS vil følge opp de avvikene og anmerkningene som er registrert. Dette skal være Fylkesmannen i hende senest **14.6.2016**. Vi gjør oppmerksom på at dersom vi finner det nødvendig kan det i vår videre oppfølging bli gitt pålegg om gjennomføring av tiltak.

Avgjørelse kan påklages til Miljødirektoratet av sakens parter eller andre med rettslig klageinteresse innen 3 uker fra det tidspunktet underretning om avgjørelsen er kommet fram til vedkommende part. En eventuell klage skal angi det vedtak som det klages over, og den eller de endringer som ønskes. Klagen bør begrunnes, og andre opplysninger av betydning for saken bør nevnes. Klagen skal sendes til Fylkesmannen i Nordland, 8002 Bodø.

En eventuell klage fører ikke til at iverksettelsen av vedtaket utsettes. Fylkesmannen eller Miljødirektoratet kan etter anmodning, eller av eget tiltak beslutte at vedtaket ikke skal iverksettes før klagefristen er ute eller klagen er avgjort, jf. forvaltningsloven § 42. Avgjørelsen av spørsmålet om iverksettelse kan ikke påklages.

En eventuell klage på kontrollgebyr gis ikke oppsettende virkning. Gebyret må betales i henhold til ovenstående, og et eventuelt overskytende beløp vil refunderes fra Miljødirektoratet.

Det gis en frist på 14 dager fra dette brevet er mottatt til å kommentere tilsynsrapporten. Etter denne fristen vil rapporten anses som endelig.

Fylkesmannen vil for øvrig gjøre virksomheten oppmerksom på at en oversikt over forskrifter til forurensningsloven er lagt ut på internett under følgende adresse: www.miljodirektoratet.no under regelverk, se også eller www.regelhjelp.no for oversikt. Reglene om innkreving av gebyrer til statskassen for Fylkesmannens konsesjonsbehandling og kontroll finnes i denne oversikten under forurensningsforskriften. Papirversjon av forskriftene kan fås ved henvendelse til Fylkesmannen.

Med hilsen

Oddlaug Ellen Knutsen (e.f.)
seksjonsleder

Torgeir Fahle
rådgiver

Dette brevet er godkjent elektronisk og har derfor ikke underskrift.

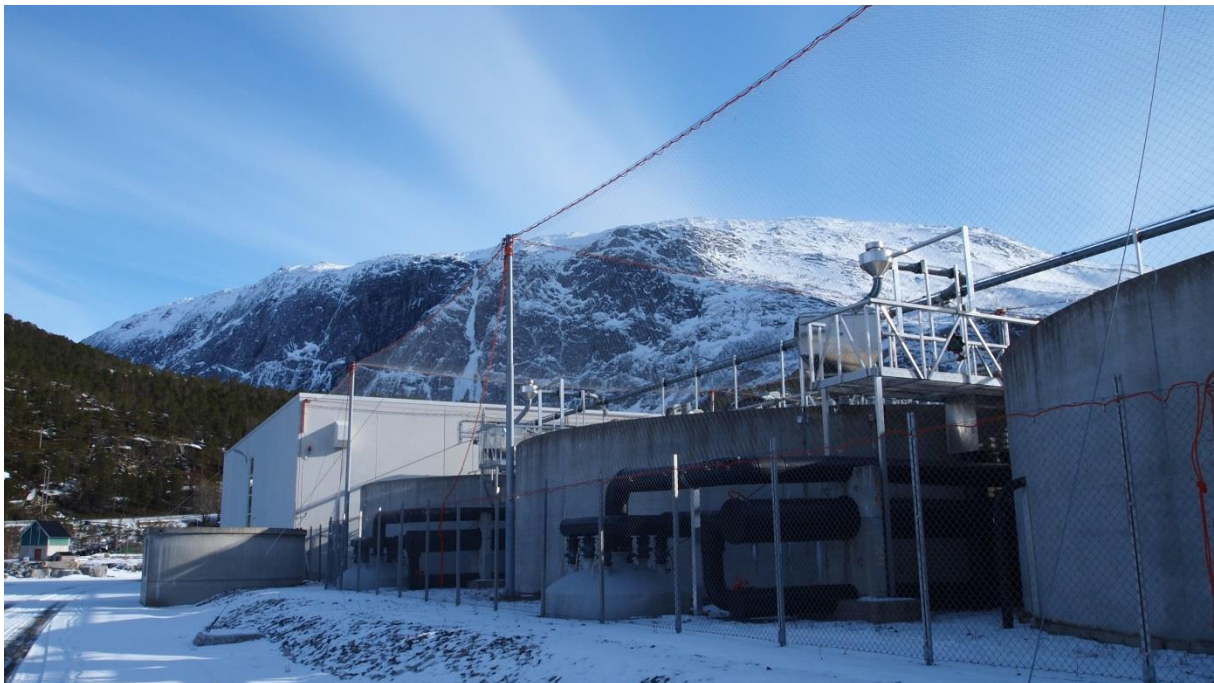
Kopi pr. e-post:

Sørfold kommune
Fiskeridirektoratet
Mattilsynet
Arbeidstilsynet

Vedlegg:

Bildevedlegg til tilsynsrapport.

**Bildevedlegg til tilsynsrapport
Smolten AS
lokalitet Mastemovika
Sørfold kommune**

Smoltanlegget ved Mastemovika(Mørsvik) den 23.3.2016.

Bilde 1. Kjemikalier uten oppsamlingsmuligheter, og åpent sluk til avløp

Bilde 2. Vaskemidler uten oppsamlingsmuligheter, og åpent sluk til avløp

Bilde 3. Spillolje(farlig avfall) uten oppsamlingsmuligheter, merking, utsatt for vær og vind og ikke avlåst

Bilde 4. God plassering av drivstofftank i forhold til fare for påkjørsler.